

EDİTÖRLERDEN

EDITOR'S LETTER / VON DEN EDITOREN

Alevilik Bektaşılık Araştırmaları Dergisi, 2021/Yaz 23. sayısı ile siz değerli okuyucuları ile buluşmanın sevincini yaşamaktadır. Dergimiz her sayısında olduğu gibi bu sayısında da Alevilik konusunda farklı bilimsel disiplinlerin bakış açısından literatüre katkı sunacak makale, derleme, çeviri ve tanıtım yazıları yayımlanmaktadır. Alevilik Bektaşılık Araştırmaları Dergisi'nin bu sayısında altı özlü makale, bir derleme makale, bir çeviri makale ile üç kitap tanıtım yazısı yer almaktadır.

Dergimizin bu sayısının ilk makalesi, Cenksu Üçer ve Münevver Toköz tarafından kaleme alınan “*Hasan Onat'ın Alevî Gelenek Hakkındaki Çalışmaları ve Alana Katkısı*” adlı makaledir. Makale, 26.09.2020 tarihinde Hakk'a yürüyen Dergimizin de Yayın Kurulu üyesi olarak görev alan Prof. Dr. Hasan Onat'ın Alevî gelenek hakkındaki çalışmalarını ve alana katkısını konu edinmektedir. İslam Mezhepleri Tarihi disiplininde önemli çalışmalar ortaya koyan Onat'ın bir diğer çalışma alanı da bu makaleye konu olan Alevi inanç sistemi üzerine gerçekleştirildiği yayınlar ile yönettiği lisansüstü tezlerdir. Makalede Onat, Alevilik konusunda gerçekleştirdiği çalışmalar, danışmanlığında tamamlanan tezler merkeze alınarak Alevilik merkezli yayınlardaki metodolojisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

“*Kentsel Hayattaki Alevilerin Kimlik Repertuvarına Sosyal Psikolojik Bir Bakış: Etnik Kimlik, Ana Dili ve İç-Grup Temsillerinin Benlik Sınıflandırmasındaki Rolü*” adlı bu sayının ikinci makalesi M. Ersin Kuşdil ve Sercan Karlıdağ tarafından kaleme alınmıştır. Sosyal psikolojik bakış açısıyla Alevilerin kendilerini tanımlama ve kimlik inşa süreçlerinin incelendiği makalede anket uygulaması ile birlikte kentsel hayattaki Alevi öznenin, insanlık nosyonuyla kurduğu bağ ve kimlik repertuvarının “etnik kimlik”, “ana dili” ve “iç-gruba yönelik sosyal temsiller” açısından incelenmesiyle ortaya çıkan bulgular, sosyal kimlik ve sosyal temsiller ekollerine dayanarak sosyal psikolojik açıdan değerlendirilmiştir.

Bu sayının üçüncü makalesi, Gülkızılcıca Yürür'e ait “*Ana Bıyere'nin Kırk Meleği - Dersim Alevileri'nin Kosmolojisinde Doğum, Ölüm ve Ölümsüzlük*” adlı çalışmadır. Yazar, saha çalışmaları ile derlediği sözlü anlatılar ve mevcut yazılı literatürden yola çıkarak geçiş dönemlerini, Dersim bölgesinde Ana Buyere ve Kırk Melek inancı kültü etrafında verilerle analiz etmiştir. Derlenen anlatılarla bireyin kendini bulması ve evreni oluşturan özlerin sürekli dönüşümü, bütün ve parçalar arasındaki dinamik ilişkinin işleyiş mekanizması ortaya konulmuştur.

Fatoş Yalçınkaya'nın "Yunus Emre'de Can/Ruh Kavramı" başlıklı makalesi bu sayının dördüncü makalesidir. Yalçınkaya, çalışmasında mevcut literatür ve tarihi kaynaklardan referanslarla Yunus Emre'nin can kavramıyla ne anlatmak istediği sorusuna odaklanmıştır. Yunus Emre'de can kavramının daha rahat anlaşılması için ölüm ve ruh kavramı ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği savından yola çıkarak Yunus Emre'nin şiirlerindeki can/ruh temasını incelemiştir. Makale, Yunus Emre'nin can/ruh kavramlarını şiirlerinde hangi boyutlarda ele aldığını göstermesi bakımından literatüre katkı sağlamaktadır.

Mürüvet Harman tarafından hazırlanan "Bektaşî Yazı Resimlerinde Ayna Metaforu" başlıklı makale bu sayının beşinci makalesidir. Makalede, Bektaşî geleneğinin inanç merkezli göndermeler içeren yazı resimleri teknik özellikleri ve bu yazı resimlerde kullanılan "ayna" kavramı incelenmiştir. Bektaşî yazı resimlerine ayna meteforu merkezli yüklenen anlamlar ve imgelerin analizi literatüre özgün katkılar sunma potansiyeli barındırmaktadır.

Dergimizin bu sayısının altıncı ve son özlü makalesi Çiğdem Demirbilek'in "Aleviliğin Dönüşümü Bağlamında Hacılı Pir Sultan Ocağı (Eri)" adlı makalesidir. Bu çalışmada Demirbilek, geleneksel Aleviliğin yapı taşlarından biri olan Dedelik kurumunun kentleşmeye bağlı dönüşümünü, Hacılı Pir Sultan Ocağı örneği üzerinden incelemiştir. Makalede, Dedelik kurumu, Dede-Talip ilişkisinin geçmiş ve günümüzde nasıl olduğu saha araştırması ile toplanan veriler ve mevcut literatür analizi ile birlikte değerlendirilmiştir.

Alevilik Bektaşilik Araştırmaları Dergisi'nin bu sayısının derleme makaleler kısmında Ahmet Küçükalka'nın, "Bayrak Kuşcuoğlu Ehl-i Hak / Hümkârî İnançının Ulu Ozanı" adlı çalışması yer almaktadır. Makalede, özellikle günümüzde İran coğrafyasında yerleşik Ehl-i Hak toplulukların yirmi dört ulu ozanlarından biri olan Bayrak Kuşcuoğlu konu edinmektedir. Şairliği ve şiirleri açısından en bilinen ulu ozanlardan biri olan Kuşcuoğlu üzerine yeterli olmasa da önemli bir literatür mevcuttur. Bu çalışmanın da literatüre farklı bir bakış açısı ile katkı sunacağına inanıyoruz.

23. sayının tercüme kısmında ise Theodore Bent tarafından İngilizce olarak kaleme alınan "The Yourouks of Asia Minor". The Journal of the Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland" (Küçük Asya'nın Yörükleri) adlı makalenin Ufuk Ali Kaftanlı tarafından Türkçeye yapılmış çevirisine yer verilmiştir. Makalede, Alevi topluluklar hakkında da önemli bilgiler paylaşılmıştır. Makalenin Türkçe literatüre kazandırılması bu yönüyle literatür açısından kıymetlidir.

Dergimizin tanıtımları konu eden bölümünde üç çalışmaya yer verilmiştir. Bu çalışmaların ilki Didem Gülçin Erdem'in Bülent Akın'a ait, "*Karklar -Mitten Tasavvufa Alevi Ritüellerinin Sır Dili*"- adlı kitaba dair değerlendirmesidir. Erdem yazısında, değerlendirdiği eserin Alevi-Bektaşî araştırmaları alanında ihtiyaç duyulduğuna işaret ederek semantik çözümleme odaklı çalışmalar arasına eklendiğini vurgulamıştır. İkincisi ise Özcan Salman'ın Güllü Kızılcıca YÜRÜR tarafından kaleme alınan "*Dersim Alevileri'nde İyileştirme Gelenegi*" adlı kitabın tanıtım yazısıdır. Salman, değerlendirmesinde Alevî iyileştirme geleneklerine değinen başka bir akademik çalışma olmaması bakımından son derece özgün olarak gördüğü bu eseri, Alevilerde bilginin sözlü olarak aktarıldığı tezini bir adım öteye taşımasıyla da dikkate değer ve üzerinde durulması gereken bir çalışma olduğunu ifade etmiştir. 23. Sayının son tanıtım yazısı Muhammed Ceyhan ve Murat Alandağlı'nın yazdığı "*Hacı Bektaş-ı Veli Deryâhına Yüz Sürenler*" adlı kitaba değerlendirme yazan Kibar TAŞ tarafından kaleme alınmıştır. Bu çalışmada Hacı Bektaş Veli Dergahı'nın ziyaret defterinin yayınlanması açısından önemi vurgulanmıştır.

Editörlüğünü üstlendiğimiz dergimiz Alevi Bektaşî Kültür Enstitüsü ve birçok kişinin katkılarıyla sizlerle buluşmaktadır. Öncelikli olarak değerli araştırmalarını bizimle paylaşan yazarlarımıza, hakemlerimize, kıymetli okuyucularımıza, Derginin her sayısında mutfakta görev alan Yabancı Dil Editörlerimize, Editör Yardımcıları, Yayın Kurulu Üyeleri ve Teknik Yardımcılarımıza teşekkürlerimizi arz ediyoruz. 24. sayımızda yeniden bir arada olmak temennisiyle.

Editörler

Prof. Dr. Ali YAMAN

Doç. Dr. Mehmet ERSAL

Doç. Dr. Bülent AKIN